

להתיר אף אם מתכוין (ד) לביבוי^{עב} כדי שלא התקלקל העשית^{עב} כשתדליק הפתילה על שוליה לפי שבאמת אין כאן ביבוי כלל שאף אם לא יתן לתוכו מים כשיכלה השמן תכבה הפתילה ואין המים ממהרים הכיבוי כלל^{עב} אלא שמגביתים השמן כדי שלא התקלקל העשית כשתדליק הפתילה על שוליה עם שמן מעט מוער ולפי מעט זה יש מי שאומר^{עב} שאף בשבת מותר ליתן מים לעשית אם מדליקה נכרי לצורך חולה.

אבל אסור ליתן מים לתוך שפופרת שתוחב בה נר של שעוה או של חלב אפילו מבעוד יום שהרי כשמוגיע האור לשם המים הם מכבים ממש^{עב} (אבל מותר לתחוב הנר לתוך החול וכיוצא בו כענין שכשיגיע האור לשם ימנעו מלשרוף יותר ויכבה מאליו שגרים כיבוי הוא כמו שנתבאר למעלה^{עב} ואפילו משחשבה מותר לעשות כן כגון ביו"ט כמו שיתבאר בס"ד תק"ד^{עב}):

רסו דין מי שהחשיך לו בדרך וכו' כ"ו סעיפים:

א מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיו עמו מעות^א ויש לו חמורו וגם יש עמו נכרי לא יצא כיסו על חמורו מפני שהוא מצווה על שבתות^ב אלא יתנונו לנכרי להוליכו ליד בשבת עד מקום שבתותו שהוא תוך התחום^ה ממקום שקדש עליו היום ולמוצאי שבת לוקחו ממנו^ו ואע"פ שלא נתן לו שכר על זה^ז שנמצא מורה בשביל ישראל^ח ואע"פ שנתן לו משחשבה הרי זה מותר^ט מפני שאין אדם מעמיד עצמו על ממנו^י ואם לא נתיר לו מלמול המעות והולכה על ידי נכרי שאין איסורן אלא מדברי סופרים יבוא להוליכו בעצמו ויעבור על איסור של תורה^{יא} ומכל מקום לכתחלה יש לו ליתנו לו מבעוד יום ולא לטלטל מוקצה בשבת^{יב}:

ב במה דברים אמורים ככיסו אבל אם מצא מציאה לא התירו לו ליתנה לנכרי^{יג}

קונטרס אחרון

(ד) לביבוי כדי בו לפי מה שכתב הט"ז^ד הרי זה מבורא בהדיא בסמ"ג^ה שהעתיק המג"א^ו, אבל לפי דעת המג"א שהקשה על רמ"א^ז צ"ע:

עב תמ"א ס"ד, דעת הפמ"ג ל"ת מה (סג, ג). וראה ק"א סק"ד.	ב גמרא שם. מור וש"ע שם.
עג סמ"ג ^א שם. ט"ז סק"ג.	ג משנה שם. רמב"ם שם. מור וש"ע שם. וראה לקמן ס"ד.
עד תשובות הגאונים שפיר תשובה ס"ו ר"ט בשם רב גמרא. וראה בב"י ד"ה גמ"ש גמ"מ. דא"ש פ"ג ס"ו כ"ה דבא במ"א סוף סק"ד.	ד רמב"ם שם. ש"ע שם.
עה ת"א שם.	ה רמב"ם שם. ש"ע שם.
עו ת"א שם. וראה ק"א סק"ג וכן בס"ד תקד סק"ג ששמעון שבמקום הפסד או לצורך גדול מותר גם באופן זה.	ו רמב"ם שם. רא"ש רפ"ד. מור וש"ע שם. והיינו אף שאז מלמול בעצמו מוקצה בשבת.
עז ס"ה, ושם כתב שבאופן זה לא גירו משום גרם כיבוי.	ז גמרא שם. ט"ז סק"א. מ"א סק"ג.
עח סק"ף מ.	ח משמעות הגמ' שם. רמב"ם שם. ובמקום הזה שאין לנו רשות הרבים גמורה – ראה לקמן ס"ו ובק"א סק"ב.
	יב שו"ת הגבונים רפ"ד (סה, ב). ב"ח ריש ה"א.
	יג דבא שם קנ"ג. א. רמב"ם שם. מור וש"ע ס"א.

סימן רסו

א תוס' קנ"ג. א. רמב"ם פ"ו ה"כ"ב. מור וש"ע ס"א.

ציונים לקונטרס אחרון

כת סק"י.
כט ס"ד.

כו סק"ג.
כז לארץ (טו, ג).

הלכות שבת רסו

קצמ

אפילו מבעוד יום לפי שאין אדם בהול כל כך על המציאה¹¹ כמו על שלו ממש ויוכל להעמיד עצמו שלא לבא לדי איסור של תורה בשבילה במה דברים אמורים כשעדיין לא הגיבה אותה¹⁰ אבל אם כבר הגיבה ובא לידו מבעוד יום נעשית כשלו ממש¹⁰:

ג. אם אין עמו נכרי¹² או שאינו מאמינו לנכרי¹¹ מנח כיסו על חמורו וכדי שלא יעבור על שביתת בהמתו יניחנו עליה לאחר שעקרה¹³ יד ורגל¹³ ללכת שעבכשו אין כאן איסור מן התורה שאין איסור מן התורה במעבור ד' אמות ברשות הרבים או במוציא מרשות היחיד לרשות הרבים או במכניס מרשות הרבים לרשות היחיד אלא כשאדם אחר עוקר את החפץ ממקום הנחתו ומעבירו או מוציאו או מכניסו¹⁴ וכן אם אחר עקר החפץ והניחו על זה כשהוא עומד שמיד שהניחו עליו כשהוא עומד כבר נעשית הנחה לחפץ זה לעקרה זו הראשונה ואח"כ כשהו עוקר רגליו ללכת הרי זה עקרה שניה לחפץ זה והייב¹⁵ אבל אם אחר הניחו עליו לאחר שהוא עקר כבר רגליו ללכת לא נעשית עדיין הנחה לעקרה הראשונה שעקר חבירו¹⁶ ולפיכך אף שזה הולך החפץ אח"כ הרבה פמור הוא מפני שלא עשה כל המלאכה שחסרה לו העקרה שעשאה חבירו אלא שאסור מדברי סופרים וכאן כשמניח על בהמתו אחר שעקרה יד ורגל מותר אפילו לכתחלה¹⁷ שהתירו לו משום הפסד כיסו שלא יבא להוליכו בעצמו¹⁸.

וכשהבהמה עומדת¹⁹ להשתין מים או להמיל גללים²⁰ וכיוצא בזה וכל שכן אם עומדת לנוח צריך ליטול הכיס ממנה ולאחר שתחזור ותעקור יד ורגל ללכת יניחנו עליה²¹ שאם לא יעשה כן יש כאן איסור של תורה שהרי כשעמדה נעשית הנחה לעקרה הראשונה שעקר הוא וכשתורת לילך הרי היא בעצמה עושה עקרה לכיס וכשהנחה אח"כ תעשה גם הנחה והרי כאן מלאכה גמורה²².

ולכתחלה צריך ליטול ממנה כשתרצה לעמוד קודם שעמדה כדי שלא תעשה אפילו הנחה לעקרה הראשונה שעקר הוא²³ שאף שאין כאן אלא איסור מדברי סופרים אף אם תעשה הנחה זו מכל מקום כל מה שאפשר למעט באיסורי דברי סופרים צריך למעט שהרי לא התירו אלא מפני הדחק וכן יעשה לעולם בכל פעם שתרצה לעמוד יטלנו מעליה וכשתעקור ללכת יניחנו עליה (עד שיגיע להצר החיצונה של העיר כמו שיתבאר²⁴):

ד. ואפילו אם אין הבהמה שלו שאין כאן איסור משום שביתת בהמתו אעפ"כ צריך

י"ד לבוש ס"א. וראה ר"ן (סג. א) ד"ה אמר. וראה גם לקמן ס"ב.
טו. רש"י שם ד"ה ולא אמר.
טז. גמרא שם. מור ושילע שם.
יז. תשובה שם קנ"ג. א. מור ושילע ס"ב.
יח. ספר התרוסה ס' רכג. מורדכי רמז תמו. מ"א סק"ד.
יט. רב אדא שם קנ"ג. ב. ורש"י ד"ה מנחתו עליה. מור ושילע שם. וראה לקמן ס' שמו ק"א סוף סק"א לדעת התוס' כשהבהמה נבגדה¹ מפרים א"צ ליהרר בזה, ומסמין: וצ"ע לדינא.
כ. שילע שם. וראה מלבושי יו"ט ס"ב.
כא. ברייתא ג. א. ובדלקמן ס' שמו ס"א וש"נ.
כב. גמרא ג. א. רמב"ם פ"ג ה"ה.

מג. תוס' ה, ב. ד"ה אנו. רמב"ם שם ה"ב.
כד. רב פפא קנ"ג. ב.
כה. משמעות רש"י שם מו"ה כל שנגזפו. ובדלקמן סוף ס"ד, שמכל מקום מוב שתשבות למורי.
כו. גמ' שם ובפירוש הרשב"א שם ד"ה כשהיא. מור ושילע שם.
כז. גמרא שם.
כח. גמרא שם. מור ושילע שם.
כט. ראה גמ' ורש"י שם ד"ה וקאתי.
ל. המביא פ"כ ה"י. לבוש ס"ב. עולת שבת סק"ב. וראה ק"א ס"ב. ג. הענין שכאן הוא רק לכתחלה.
לא. סוף ס' כא.

ר הלכות שבת רסו

ליזהר ככל זה¹⁷ דבין שהוא מחמר אחריה אם תעשה מלאכה גמורה יעבור על לא תעשה¹⁸ אע"פ שאינה שלו¹⁹.

ומכל מקום אם (א) אינה שלו צריך להניחו עליה אפילו יש עמו נכרי²⁰ דבין שהוא נוהר שלא תעשה מלאכה גמורה האסורה מן התורה אלא דבר שאין בו איסור אלא מדברי סופרים אף אם אדם היה עושה כיוצא בו א"כ מוטב שיעשה ע"י הבהמה דבר האסור לו בעצמו מדברי סופרים משיעשה בעצמו דבר האסור מדברי סופרים דהיינו האמירה לנכרי²¹ ונתנית הכיס אליו שיוליכנו לו ויעשה שליחותו בשבת²² אבל כשהבהמה שלו והוא מצווה על שבתתה אף שנוהר שלא תעשה מלאכה גמורה מכל מקום יותר טוב שתשבות לגמרי²³ לפיכך צריך ליתן כיסו לנכרי שאינו מצווה על שביתתו²⁴.

ה ואם הוא משא כבד שלא יוכל הנכרי לשאת אותו כידיו יתן גם החמור לנכרי במתנה גמורה או יפקדנה²⁵ ואזי דינה כבהמה שאינו שלו כלל וכמו שנתבאר²⁶:

ז אף על פי שהתירו לו להניח כיסו על חמורו לא התירו לו לרכוב עליו²⁷ (ואפילו אם הוא בענין שאם לא ירכב עליו והכיס תחתיו אלא יהא הכיס מגולה על חמורו יהיה (ג) שם חשש מלסטים שלא יגולחו ממנו אף על פי כן לא התירו לו איסור

קונטרס אחרון

(א) אינה שלו כו' לא העתקתי מה שכתב המג"א¹ לענין שכירות², משום דקיי"ל דהעיקר כמ"ד שכירות לא קניא אפילו לחומרא כמ"ש בסימן רמ"ג ויעין במ"ש שם³, אלא שטוב לחוש באיסורא דאורייתא לדברי המחמיר מספק ע"ש, אבל הכא חומרא דאתי לידי קולא היא לפום מאי דקיי"ל דלא קניא כלל, וצריך ליתן דוקא עליה, ולא לנכרי כמ"ש המג"א:

(ב) שם בשם כו' זה נלמד מדין האוכף שלא הסכים להתירו⁴, וכתב עיין סי' של"ד ס"ב, וכוננו ששם⁵ הניח בצ"ע אם יש להתיר מי שהחשיך בזמן הזה להאוסרים שם⁶, ואף המתירים שם היינו ג"כ כדי שלא יבאו לידי איסורא דאורייתא עיין שם במג"א⁷, וכן כתב הט"ז שם⁸ שמא יעשה איזו מלאכה להצניע הממון עיין שם, אם כן הכא דלא שייך למימר הכי,

לב ר"ן (סו, סו"א) ר"ה והלא מחמר. ריב"ש סי' סד.
מ"א סק"ה.
לג ראה גמרא קנ"ג, ב ורש"י ר"ה וירמנא. מ"מ פ"כ ה"א ברע"ה הרמב"ם.
לד ר"ן שם וכו' (ד, ב) סו"ה ונקשו. ריב"ש שם. מ"א שם.
לה מ"א סק"א. וראה מ"מ ועינים.
לו ברע"ה ל"ו רמ"ג מ"א וש"נ. וראה וכו' וזקף סי' קצה. הערות בש"ע אימרו"ל ע' 142. מ"מ ועינים.
לז ראה רש"י קנ"ג, א ר"ה מאי מעמא. וראה גם לעיל

צינונים לקונטרס אחרון

א סק"א.
ב שאם הישראל שכר את החמור מהגוי יש אומרים שמצווה על שביתתה.
ג ס"ח, וש"נ.
ד קו"א סק"ג.
ה המ"א סק"ז לא התיר לרכוב על החמור (שאז האוכף טפל לרכוב, משא"כ כשאנו רוכב, שאז האוכף הוא משא ויצטרך לזרוק) אף אם האוכף שווה הרבה.
ו מ"א סק"ג (וכ"ה כאן בס"ק ג).
ז לטולטל דברים מוקצים מפני הדלקה או ליסטים. ומבואר בטור שם: שלא התירו כו' כדי שלא יבא לידי איסור דאורייתא כו' אפילו אם מוציאו אין בו איסור דאורייתא לידן שאין לנו רשות הרבים. וראה לקמן שם ס"ב.
ח סק"ג: וא"כ מי שהחשיך נמי אסור בזמן הזה.
ט סק"ב.

הלכות שבת רסו

רא

רכיבה¹⁰¹ בדרכים שלנו (שאין להם דין רשות הרבים גמורה כמו שיתבאר בס'מין שמו"ה¹⁰²) ואף אם לא נתיר לו הרכיבה לא יבא לידי איסור של תורה אף אם יולכנה

קונטרס אחרון

שבודיא אם יבא לעבור על דברי תורה מחמת חמדת ממונו לא יצניענו בדרך אלא ישאנו עמו במחיצתו, שהיא שמירה המעולה כי יתן בכיס עינו, ואם כן אף אם תמצוי לומר להתיר מי שהתשיך אף בזמן הזה, על כרחך היינו שלא יבא להרבות באיסור דברי סופרים, כמו שכתב ב"י סי' של"ד¹⁰³ בשם מהר"א וכן כתב העולה שבת שם¹⁰⁴, אם כן ברכיבה אין שום היתר לפי זה, דאף רכיבה היא גזירה משום מלאכה דאורייתא שמא יתחוך זמורה¹⁰⁵, ואדרבא עדיפא מינה לפי דעת השו"ע סוף סי' שמו"ח¹⁰⁶] הושיט ידו לכרמלית לא גזרו אפילו במזיד¹⁰⁷ ובעלה באילן גזרו¹⁰⁸ עיין סי' של"ז¹⁰⁹.

אבל בלא רכיבה משמעות כל האחרונים כאן שיש להתיר אף בזמן הזה, עיין ט"ז סוף סימן זה¹¹⁰. וכן משמע בהדיא במג"א סק"ח וסק"כ ועיין שם בשלטי גיבורים¹¹¹. וכן משמע בהדיא בט"ז סק"ד. וכן לפי מה שכתב המג"א בסק"ג דזה תלוי בפלוגתא שבסימן של"ד ס"ב, אם כן לפי מה שכתב שם המג"א¹¹² בשם הב"ח¹¹³ כהמתירים הוא הדין הכא. אלא דלפי הטעם שנבואר שם במג"א וט"ז¹¹⁴, צריך לומר הכא כמו שכתב העולה שבת שם¹¹⁵. וכתאי גוונא ממש כתב הט"ז עצמו בסימן רמ"ד סק"ו עיין שם, דזהו ממש כמ"ש בפנים¹¹⁶. וכן משמע בהדיא בריש סימן שיי"א דאין צריך חשש דאורייתא דוקא למאי דקיי"ל מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עיין שם אלא איסור תמור של מדברי סופרים¹¹⁷, ואם כן יש לומר דהוא הדין נמי לכיבוז איסור דברי סופרים.

הוא הוצרכו בסימן של"ד¹¹⁸ לומר דיש חשש שיבא לאיסורא דאורייתא, היינו משום דהתם מייירי בכהאי גוונא דליכא אלא חשש שמא כו', כמבואר שם בלשונם בהדיא עיין שם (והיינו משום דהם רצו ליתן טעם להתיר אם הוא בענין שיכול להחביא המעות בלי מלאכה דאורייתא דבכהאי גוונא מייירי תתם, ואם כן מהיכי תיתי לומר שיעשה מלאכה דאורייתא מחמת שנאסור לו לטלטלם, דזהו דבר שאינו עולה על הדעת כלל שאם היינו מתירים לו לטלטל היה מתביאם בטלטול וכשאו אוסרים הטלטול יטלטל ויחפירם גם כן בקרקע וכיוצא בזה, דלמה יעשה כן. בשלמא במי שהתשיך כשאי אפשר לו לעמוד בהיתר ועושה באיסור, לא יעלה על דעתו כלל להקל ממשא טורה העיון¹¹⁹ מאיסור תמור לאיסור קל, ועושה כאותו נפשו ומהלך כדי למטר הליכתו, וגם לא יתנו לנכרי, ששמירת עצמו היא מעולה לו משמירת אחרים כי יתן בכיס עינו שאדם עשוי לממשש כו'¹²⁰. וכיון שבענין זה יפה לו יותר, ואף אם לא היה יפה לו יותר כיון

גג מ"א ק"ו.

מד סף ס"א.

צינוים לקונטרס אחרון

- י ד"ה גזיל.
יא סק"ג.
יב ברקמן סי' שה סכ"ג, וש"נ.
יג ומתיר להחזירה בשבת, ולא גזרו שמא יעשה כן ברה"ט, וראה דעת המ"א שם סק"ד ושוע"ר לקמן שם ס"א (במוסגר).
יד ואסור לו לירד מהאילן בשבת, והיינו משום שגזרו שמא יתלוש ענף מהאילן.
טו ס"א. וראה לקמן שם ס"א.
טז סק"ו.
יז שבת סו, א את ג.
יח סק"ג.
יט טור"ה ובתב.
כ סק"ב, דחישבן שיבא לידי איסור דאורייתא כדי להצניע הממון.
כא סק"ב, שהתירו באיסור דרבנן כדי שלא יבה
- באיורי דברי סופרים.
כב ט"ז (במוסגר). אבל לעיל בסי' רמד סעי' יביג לא הביא את דברי הט"ז, וראה הטעם שם בק"א סק"ז.
כג ראה לקמן שם ס"א: כדי שלא יבא לידי איסור חמור לכבות הדלקה, ושם ס"ח: הואיל ועיקרן מן התורה הדיינו אם היה צריך לגופה משא"כ הכרמלית עיקרה מדברי סופרים. וראה לקמן סי' ערה קו"א ס"ב.
כד הטרר וט"ז ומ"א שם, גבי רואה אנשים באין לביתו ליקח ממונו, ולא התירו לטלטל ולהצניע אלא כשיש חשש שיבוא לידי איסור דאורייתא.
כה כלומר, להקל באיסור (נתינה לנכרי וכיו"ב) ע"י טורה העיון מה הוא איסור חמור ומהו איסור קל.
כו בכיסו בכל שעה – ב"ק קיח, ב. ב. כ"א, ב.

בעצמו ומה הפרש לנו בין איסור הרכיבה ובין איסור הכרמלית שניהם הם מדברי סופרים לפיכך אין להתיר לו¹⁰ (אלא מלמול המעות והולכה על ידי הבהמה בלא

קונטרס אחרון

שעושה כך מבעוד יום שנושאו בעצמו, בודאי לא ישנה בשבת ולא ירצה לחלק בין איסור לאיסור, אלא בין איסור להיתר כשנתיר לו. משא"כ התם רצו ליתן טעם להתיר בכל גוונא אף שאין לו שמירה מעולה משמירה זו שיש לו בהחבאה שבטלטול גרידא, אם כן מהיכי תיתי יעשה מלאכה. ואין מקום לומר אלא שמא מחמת שהוא בהול ונחפו מאד מהדליקה והלסטים ימהר להצילם מפניהם באיוו הצלה שתודמן לו יותר במהירות, ושמא תודמן לו במהרה הצלה על ידי מלאכה ולא ילך כלל להחביאה במחבוא שיש לו, לפי שיאמר בין כך ובין כך הוא אסור¹¹. ואם כן אין כאן ודאי ולא אפילו קרוב לודאי יעשה מלאכה כיון שיש לו מחבוא טוב, אלא ספקא בעלמא הוא, ספק תודמן לו במהרה הצלה על ידי מלאכה ויעשה אותה, וספק ילך להחביאה במחבוא שלו ולא יעשה מלאכה, מפני שאפשר שיחעככ בה יותר מהליכה לשם או מפני שירצה להפעלם מיד מהלסטים בהליכתו מביטו למקום המחבוא, ואם המחבוא בביתו כל שכן שלא ימהר כלום בטורה המלאכה ולא יעשה אותם בחנם, דהתם לא מיירי בחשש שכחת שבת עיין בעל פה הוא, והלכך לא חיישינן אלא לאיסורא דאורייתא¹² (וגבי כיובי למאן דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, צריך לומר משום שהכיבוי יפה לו יותר וכיון שבין כך ובין כך אסור יכבה שם), אבל מחמת חשש שמא ירבה באיסורי דברי סופרים לא נהיר לו איסור דברי סופרים אף על גב דבלאו הכי יעבור עליו בודאי, דכמו שאין אוסרים דברי המותר מחשש שמא יבא לידי איסור דברי סופרים, אם לא במקום שפירשו חכמים בהדיא¹³, כך אין להתיר האיסור מחשש זה, והתא דינו מסולקת הימנו, והדברים קל וחומר. מה שאין כן הכא קרוב לודאי הוא, ואפשר ודאי גמור, ששכנסאו לו ולא יעמיד עצמו על ממונו ילך עם כיסו כדרכו בחול, ולא יעמוד לפוש בכל פחת מדי אמות, וגם לא יתנו לנכרי, לפי שיאמר כיון שבין כך ובין כך הוא שלא בהיתר גמור אעשה בדרך היפה לי יותר לשמרו בעצמו וילך במהרה לביתו, או לא יעלה על דעתו כלל לבקש איסורים קלים ולעשות על דעת שאין בו איסור כל כך, אלא יעשה כמו שעשה מבעוד יום, אלא אם כן אנתנו נמציא לו הדרך ילך בה והמעשה אשר יעשה שלא יפסיד ממונו.

וחילוק זה הוא מוכרח ממה שכתב המג"א בס"י ש"א [א] ס"ק מ"ה לדעת מהרי"ל¹⁴ וכן כתב בס"י של"ד¹⁵ דדוקא כשהוא בהול שרינן ליה¹⁶, והרי מי שהחשיך אינו בהול כלל כמבואר בר"ן ריש פרק כ"ד¹⁷ לפי שיטתו, ואיך אפשר לחלוק עליו במציאות (ואין לומר משום דברי הויקא, תדא דל"ל¹⁸ הכי ולא משום בהול, ועוד דבטי"ד של"ד מיירי גם כן דברי הויקא ואפילו הכי אסור משום דאינו בהול¹⁹). וע"כ צריך לומר כמ"ש, דשאני הכא שהדבר קרוב לודאי שילך עם כיסו כדרכו מבעוד יום. מה שאין כן התם בס"י ש"א, ממה נפשך, אם יעלה על דעתו לבקש איסורים קלים ודאי יוציאם לחוץ דבכהאי גוונא לא יבא לידי הפסד כמבואר שם²⁰, ואם לא יעלה על דעתו כלל אם כן יעשה כמו שעשה מבעוד יום שהיה נושאם אצלו ולא תפרם ולא תפרם מפני שהיה די לו בשאתם אצלו, ובודאי לא ישנה בשבת מדרך החול. וכן בס"י של"ד בסחורה הנפטרת מגשמים, אף בחול אין דרך להצילה במלאכה דאורייתא כמו שכתב הלבוש שם²¹, אלא

מה סבירת הורו מ"י שלד. מ"א שם וכאן ס"ק ג (אף לענין מלמול מוקפה והולכה ע"י הבהמה כו'). וראה ק"א ס"ק ב.

צינונים לקונטרס אחרון

כז וכ"כ לקמן סי' שלד ס"ב (במוסגר) ובס"י שא ס"מ (במוסגר).
 כח וכ"כ לקמן בס"י שא ס"מ, אבל בס"י שלד ס"ב ובס"י שא ס"א כתב "באיסור חמור", ובגמרא הטעם הוא ע"פ מה שמבאר כאן מיד בהמשך (במוסגר).
 כט ראה בל"י הפוסקים וההוראה כלל יב וכלל קב.
 ל הל' שבת סי' כח.
 לא ס"ק ג.

לב משא"כ בירדו גשמים על סחורה מוקצה, וכ"ה לקמן סי' שא ס"מ וסי' שא ס"א וסי' שלד ס"ב.
 לג (טו, א) ד"ה אלא.
 לד אצ"ל: דהל"ל [נתהו ליה למימר].
 לה כמ"ש המ"א שם לענין גשמים כו'. וכ"ה לקמן שם סוף ס"ב.
 לו סל"ג ובמ"א סקמ"ה. וכ"ה לקמן שם סל"ח.
 לז סוף ס"ב.

הלכות שבת רסו

רג

עקירה והנחה כדי שלא יבא להולך בעצמו ויטלטל ג"כ המעות ויעשה ג"כ עקירה והנחה ומוטב להתיר לו מעט מדברי סופרים משיעבור על הרבה מדברי סופרים בודקין^{טו} (אבל הרכיבה (אין להתיר לו) אלא ילך ברגליו:

ז ואפילו אם הוא צריך לצאת חוץ לתחום מפני חשש סכנה וכשירכב על החמור יהיו רגליו תלויות למעלה מ' מפחים מן הארץ וכל למעלה מ' מפחים אין בו משום איסור תחומין כמו שנתבאר בס' רמ"ח^{טז} וכשילך ברגליו יעבור על איסור תחומין ואפילו איסור תחומין שהם מן התורה כגון חוץ ל"ב מיל להאומרים^{טז} שהם מן התורה אעפ"כ ילך ברגליו לפי שאף שכשירכב יהיו רגליו למעלה מ' מפחים מכל מקום כיון שהוא יושב במקום שגורו תשמישו דהיינו על גבי החמור שהוא מקום נוח לתשמיש ישיבה ורגלו החמור נוגעים בארץ הרי זה דומה להולך בקרון שאע"פ שגובה^{טז} מפחים מכל מקום אם יש בו ד' על ד' יש בו משום תחומין^{טז} כמו שיתבאר בס' ת"ד.

ומכל מקום אם הוא בענין שיש חשש סכנה אם לא ירכב וילך בקרון כגון שהולך במדבר עם שיירא ולא יוכל ללכת עמהם אם ילך ברגליו וכל כיוצא בזה יכול לרכוב וילך בקרון אף כשעודנו בתוך התחום שאין שם איסור כלל בהליכה ברגל^{טז}:

קונטרס אחרון

בטלטולם למקום אחר או לכסותם במקומם, ואין דרך למלאכה בכאן אלא אם היה בהול ונחפז, אזי אפשר לו לבא לירי איהו מלאכה כדי למהר ההצלה אם נאסור לו הטלטול, שיאמר בין כך ובין כך אי אפשר לי להציל בהיתר, כן צריך לומר לדעת המג"א.

אבל באמת אין צריך לכך^{טז}, דמה שהקשה המג"א^{טז} מפירות המוקצים^{טז} לא קשה מידי לפי מה שכתבו שם בה"ש^{טז} וט"ז^{טז} לחלק בין מיני מאכל למעות^{טז}, ובשביל שהוקצו הפירות לא נחשבו להפסד מרובה יותר, ואף אם לפעמים אין במעות הפסד מרובה כמו בפירות לא קשה מידי, עיין ט"ז סוף ס' רמ"ד^{טז} גבי היתר מכס^{טז} הנלמד מהיתר כיסו^{טז}, שמשם למדו גם כן לענין זה^{טז}, ובגמרא לא מיקרי הפסד מרובה אלא לגבי טלטול דבר המותר לגמרי לר' יצחק בפ"ה דביצה^{טז}, או אפילו לכולי עלמא לענין ביטול כלי למקצת השבת בפכ"ד דשבת^{טז} עיין שם בר"ן^{טז}, ובמלחמת^{טז} מבואר דכמה מיני הפסד מועט יש והוא הדין להפסד מרובה:

מט וז"א סק"ג. וראה לעיל ס' רמ"ב ס"ג, ובק"א שם ס"ק ב. וראה חקרי הלכות ח"ב נ"ב.
נ סק"א א וט"ז.
נא רבי"ש סוף ס' קא. הובא בב"י סוף הס'. רמ"א ס"ב וט"ז סק"ג.

מו ב"י ס' שלד ד"ה וז"ל בשם מר"י אבהו. עונת שבת ט"ז שד"ק סק"ג. ט"ז ס' ונד סק"ג. וראה ק"א שם.
מז ס"ג בשם יש מתיירן.
מח לקמן ס' שצו ס"א וט"ג.

צינונים לקונטרס אחרון

מה שהתירו לגמרי אף כשאין ההפסד גדול כיון שברובו הוא הפסד גדול.
מו כמ"ש הט"ז שם רסק"י.
מז ראה טור ס' שלד ובי"י שם ד"ה וכתב בעל התרומה.
מח לו, א (נדסבירא ליה שאין כלי ניתן אלא לדבר הניטל בשבת, ומה ששינונו שם ומכסים פירות בכלים מיירי בפירות הראויים, ובגמרא שם, שהוא הפסד מרובה).
מט קנד, ב.
נ (סו, ב) ד"ה ואחרים.
נא שם.

לח לביאורו של המ"א דהיינו דוקא כשהוא בהול כו', אלא אפשר לומר שהמתירים (נס) התרומה וסיענה) התירו אף כשתורה הנפסדת מגשמים (וראה לקמן שם שמיטק להחמיר בזה כהמ"א, לפי שהרבה חולקין על היתר זה).
לט ס' שלד סוף סק"ג.
מ דלקמן ס' שלד ס"ח ושי"ג.
מא ד"ה ומ"ש עוד רבנו.
מב ס"ק ב.
מג דמיני מאכל ושאר דברים המותרים אינם חשובים לו ולא יבוא לכתובת אם לא נתיר לו להציל, משא"כ במעות.
מד סוף סק"י.

ח וכשאין שם חשש סכנה וצריך לירד מן הקרון אם לא ירד ממנו מבעוד יום צריך להסיר ממנו כל חפציו ולהניחם על הקרון קודם שירד ממנו אם גוף העגלה עוצמה בלא הגלגלים היא רחבה ד' וגם היא גבוהה י' מפרחים בלא הגלגלים שאז היא רשות היחיד גמורה: כ' אע"פ שיש חלל הרבה תחתיה א"כ כשירד על הארץ שהיא כרמלית אסור לו למלטלל מכרמלית לרשות היחיד: י"ג ואם אין העגלה גבוהה י' מפרחים בעצמה אע"פ שגבוהה י' מפרחים עם הגלגלים אינה רשות היחיד אם יש תחתיה חלל ג' מפרחים כמו שיתבאר בס"י שמ"ה: י"ד ומותר למלטלל מכרמלית לתוכה: י"ה ואם אין רחבה ד' מפרחים אע"פ שגבוהה בעצמה י' מפרחים הרי זה מקום פטור: י"ז ומותר למלטלל אפילו מרשות הרבים לתוכו ואם היא מלמעלה רחבה ד' מפרחים אע"פ שמלמטה אינה רחבה ד' מפרחים הרי זו רשות היחיד: י"ח כמו שיתבאר שם: י"ט

כ"א אם אין עמו לא חמור ולא נכרי אם יש עמו חרש ושוטה וקטן יתן כיסו להשוטה שיוכלנו לו: כ"ב שהוא פטור מכל המצות: כ"ג ולא יתנוו לחרש וקטן אע"פ שגם הם פטורים: כ"ד מכל מקום החרש יש לו דעת מועמת: כ"ה ומתחלף בפקק: כ"ו והקטן יבא לכלל דעת: כ"ז ולהתחייב במצות אבל השוטה אין לו דעת כלל: כ"ח ולא יבא לכלל דעת אבל אם אין עמו שומה אלא חרש או קטן יתנוו להם: כ"ט ואם יש עמו חרש וקטן יתנוו לאיזה שירצה: ל"א לפי ששניהם שקולים: ל"ב שהחרש יש לו דעת מועמת והקטן אע"פ שאין לו דעת כלל מכל מקום יבא לכלל דעת גמורה כשיגדל:

י ויכול ליתנו לקטן אפילו הגיע לחנוך והוא בנו שחייב לחנכו במצות: ל"ג מכל מקום חינוך זה אינו אלא מדברי סופרים: והתירו לו הכמים: ל"ד כדו שלא יבא לעשות בעצמו: ל"ה

ומכל מקום בשנותנו לו או אפילו לחרש ושוטה צריך ליתנו להם כשעקרו הגלגלים ללכת ולמלו מהם כשהם רוצים לעמוד: ל"ו כדי שלא יעשו עקרה והגחה כמו שנתבאר למעלה: ל"ז שאף שאינו מצווה על שביתתם: ל"ח מכל מקום הרי אסור להאכילם דבר האסור בידיים מן התורה: ל"ט כמו שיתבאר בס"י שמ"ג: מ"ו וזה שנותן להם כיסו אף על פי

נב ודיא סק"ז ר"ה דרע.
 נג מ"א שם. וראה הע"ב תשמא ע' 63.
 נד סעף ד.
 נה מ"א שם.
 נו מ"א שם. וראה גם לקמן שם סכ"ו.
 נז מ"א שם בסופו.
 נח סעף ג.
 נט גמרא שם קנ"ג. א. מור תר"ע סע"ה ד"ה.
 ס חגיגה ב' ב' ג' א.
 סא חגיגה שם.
 סב רש"י שבת שם ד"ה לשופה. לבוש ס"ה.
 סג גמרא שבת שם ע"ב. וראה לבוש ס"ה.
 סד גמרא שם. מור וש"ע ס"ה.
 סה רש"י שם. מור וש"ע ס"ה.
 סז משמעות הדג"ב שם ע"ב.
 ראה הע"ב תתלא ע' 79.

סז ר"י"ג (סו, א). רמב"ם פ"ב ה"ג. ר"א רש"י רפ"ה. מור וש"ע ס"ה.
 סח לבוש ס"ה.
 סט ראה לקמן שם שגמ"ב ע"ג.
 ע כדלקמן שם.
 עא פסקי ר"ד קנ"ג. ב ד"ה איבעיא. הובא בפקקי ר"א פכ"ד ה"א אות ב. שלמי הגבורים שם סו, א אות ב.
 עב כדלעיל ס"א.
 עג תוס' קנ"ג. א ר"ה מו. פסקי ר"א י"ג שם. רמב"ן שם ד"ה חמור. רש"י א אות ב. שלמי הגבורים שם סו, א אות ב. מ"מ פ"ב ה"ג. ש"ע ס"ו.
 עד סעף ג.
 עה מ"מ שם.
 עו ראה תפ"א שם. פסקי ר"א י"ג שם. לבוש ס"ו.
 עז סעף ה. וראה שם ס"ו. כדו השלחן ס"ו קנ"ו ס"ק י"א.
 ראה הע"ב תתלא ע' 79.

שנותן (ג) להם מבעוד יום⁹⁹ מכל מקום כיון שיודעו שיולוכוהו בשבת ולדעת כן נותן להם הרי זה כמאכלים איסור בידים לפיכך אין היתר אלא שלא יעשו עקירה והנחה

קונטרס אחרון

(ג) להם מבעוד יום עיין מג"א¹⁰¹. ואין לומר שדעת רמ"א דאף בהנחה אין צריך לעשות כן אלא כשמניחו עליה כשהשיכה, כדמשמע לכאורה מקושית הרא"ש¹⁰² על רש"י¹⁰³, דזה אינו דהרא"ש לא כתב כן אלא על קושית והלא מחמר, אבל מכל מקום למסקנא אי אפשר דלא קיימא להשתין כו'¹⁰⁴, א"כ אף מבעוד יום הדין כן מהאי טעמא, כמשמעות המגיד משנה¹⁰⁵. וכן כתבו בהדיא בספר התרומה¹⁰⁶ והמרדכי¹⁰⁷ והגהות מיימוניות¹⁰⁸. וכן הוא דעת הרמב"ם¹⁰⁹ שהצריך שלא יהיה לא עקירה ולא הנחה, אם כן אף מבעוד יום אף דעקירה לא הוי מכל מקום צריך שלא יהיה אפילו הנחה לבריה. ואף הרא"ש מודה בזה לפי המסקנא דכשהיא עומדת כו'¹¹⁰.

ובזה נסתלקה תמיהת השלטי גיבורים¹¹¹ מעל ספר התרומה גבי יכול לרוץ. אלא דמכל מקום גבי כרמלה דרבנן שז' לטמוך על דבריו¹¹², כיון שהוא ידעבד שאי אפשר בענין אחר, ואם לא נתייר לו והנחה בבכיה כלאחר יד יעשה עקירה והנחה כדרכה. ולא הצריך הרמב"ם ליטלו קודם שתעמוד אלא לכתחלה¹¹³, אפילו¹¹⁴ פשיטא שאם לא הספיק ליטלו עד שעמדה בודאי לא ישליכנו ארצה, מעתה¹¹⁵ אחי ילידי איסורא דאורייתא. אלא דמכל מקום ברשות הרבים אין להקל גבי ריצה כשעקר משחשכה, כיון שיש חולקים לגמרי על היתר זה¹¹⁶, והמתירין עצמן¹¹⁷ הוכירו מבעוד יום, מנא לן להקל משחשכה, דיש לומר דלא רצו להתיר עקירה בידים כדרכה וגם הנחה בידים אפילו שלא בדרכה, דשמא יעמוד מעט ונמצא עושה איסור שקילה במיוד על פי היתר החכמים, ומוטב להניחו ועשה כרצונו שמא יעמיד עצמו על ממונו. מה שאין כן בהנחתו כשכבר עמדה וצעתה הנחה בלא עקירה קודם שהספיק ליטלו ממנה מותר לחזור ולהניחו עליה, לפי שלא נולד עכשיו חשש יותר לאיסורא דאורייתא ממה שהיה בתחלה כשהניחו עליה משחשכה. ומכל מקום בכרמלית יש להקל כדעת השלטי גיבורים, שהרי כן דעת הט"ו¹¹⁸ סוף סימן זה¹¹⁹, וגם המג"א¹²⁰ נ"חכוין להעתיק היתר זה אלא שקיצר בלשונו, דמה שכתב בכל ענין¹²¹ בודאי אין כוונתו אף אם אינו מתירא, דהא בסק"כ לא כתב כן, ובהדיא מבאר בשלטי גיבורים¹²² שכוונתו אף משחשכה עיין שם. וכן משמע בהדיא במג"א סקכ"א¹²³ דאף משחשכה יש להקל:

עח ת"א סק"ה וראה ק"א סק"ג.

ציונים לקונטרס אחרון

עבד עקירה בשבת שיהיה אסור, דהא קיימא לן דעקירה בלא הנחה אינה כלום. אלא דאפשר דטבירא ליה כהרמב"ם שהצריך שלא אחי לא עקירה ולא הנחה (וכן פסק בפנים סי"ג).
 סג של השלטי גיבורים שם: ולדין דלית לן רה"ר אלא כרמלית אפשר רבכל ענין שרי (וכן פסק בפנים סי"ג).
 סד וכן פסק בפנים (לעיל סי"ג).
 סה ארצ"ל: אבל.
 סז ארצ"ל: שמעתה.
 סז לרוץ עם כיסו, והיינו ר"ן (ס, כ) ד"ה רץ בשם הרמב"ן קנוג, ב ד"ה הא. הובא בשו"ע ס"יב בשם י"ש אמרים. וראה לקמן ק"א ס"ד, ה טעם שפסק רבינו כהמתיים.
 סח ס' התרומה שם.
 טט סק"ו.
 ע סק"ח.
 עא לדין שאין לנו רשות הרבים גמורה שרי בכל ענין.
 עב שם, שמשם מקור הברי מ"א.
 עג ארצ"ל: סק"כ.

נב סק"ח, שתמה על הרמ"א ס"ו, שהתיר מבעוד יום בכל ענין.
 נג רפכ"ד: נותן כיסו לנכרי, מבעוד יום.
 נד רפכ"ד: א"כ מאי פריך בגמרא והלא מחמר, ושני עלה מניחו עליה כשהיא מהלכת, בלא"ה נמי אין כאן עקירה כיון שנתנו עליה מבעוד יום.
 נה ולהטיל גללים ואיכא עקירה והנחה, כשהיא מהלכת מניחו עליה כשהיא עומדת נוטלו הימנה.
 נו פ"כ ה"ז.
 נז סי' רכו: יתנגה על הטוס מבעוד יום, ולכשיחיל ללכת יתנה עליו כדי שלא תעשה הבהמה עקירה משבא שבת.
 נח נח תמו.
 נט פ"כ אות ה.
 ס שם ה"ו.
 סא נוטלו הימנה.
 סב בפכ"ד (סו, א סוף אות ג) הביא מ"ש ב"ס התרומה (סי' רכה): דהא מבעוד יום התחיל לרוץ בו ולא עשה עקירה משבנס שבת, ומקשה ע"ז: ורבי ספר התרומה צריכין עיין, דמשמע דאי

הלכות שבת רסו

שאו אין כזה איסור של תורה (אף אם היה ברשות הרבים גמורה)⁹⁸ והתירו לו חכמים איסור של דבריהם⁹⁹ כדי שלא יבא לעשות בעצמו⁹⁹.

ומכל מקום אם היה עמו חמור יצתנו על חמורו⁹⁹ ולא יתנו לאחד מאלו שהם בכלל אדם¹⁰⁰ ויש במינים שהיובלים במצות ויתחלפו בהם¹⁰⁰:

יא ואם אין עמו שום אחר מכל אלו התירו לו למלטל בשבת¹⁰¹ כיסו או מציאה שבאה לידו מבעוד יום¹⁰¹ פחות פחות מד' אמות¹⁰² דחינו שלא יוליכם ד' אמות רצופים משקדש היום¹⁰² אלא ילך עמהם פחות מד' אמות ויעמוד מעט לנוח¹⁰³ ויחזור וילך פחות מד' אמות ויעמוד מעט לנוח וכן יעשה עד שיגיע למקום שביתתו ואם עמד לתקן משאו אין עמידה זו מפסקת אלא צריך שיעמוד כדי לנוח¹⁰³.

ויש מהמורין¹⁰⁴ בכל מקום שהתירו מלטל פחות פחות מד' אמות שישב בכל פחות מד' אמות אבל העמידה אינה כלום כיון שאין כוונתו בעמידתו כשכיל לנוח ולהנפש אלא הוא רוצה לנוח כדי להתיר איסור מלטל ד' אמות¹⁰⁴ וטוב לחוש לדבריו במקום שאפשר:

יב ומכל מקום אין פחות פחות מד' אמות מועיל אלא לענין איסור מעביר ד' אמות ברשות הרבים אבל לא לענין הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים ולא לענין הכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד¹⁰⁵ אלא כיצד יעשה כשמגיע לביתו עם כיסו אם יכניסנו כדרך נמצא מכנים מרשות הרבים או כרמלית לרשות היחיד אלא מיד שיגיע לפתח ביתו קודם שיעמוד שם¹⁰⁵ יורקנו לביתו כלאחר יד¹⁰⁶ דחינו שלא כדרך ותיקה כגון כמתניו ולאחריו¹⁰⁶ ואין בורקה זו איסור מן התורה ואף אם היא רשות הרבים גמורה אלא מדברי סופרים והתירו לו כדי שלא יבא להכניסו כדרך:

יג ואם אינו יכול להוליכה פחות פחות מד' אמות מפני שמתירא מלסטים שלא יגולוהו ממנו¹⁰⁷ וכן אפילו אם יש עמו חמור ומתירא להניחו עליו מפני הלסטים שאם יצתנו עליו ויטלנו בכל עת שיעמוד כמו שנתבאר¹⁰⁷ יראוהו הלסטים ויגולוהו

צא רבינו ירוחם ט"ב ח"ו (עא, ג). כל בו ס"א לא (כמ, ד). הובא ב"י ד"ה כתב. ט"ז סק"ה.
צב מ"א סק"ב.
צג ש"ת רש"י ס' טו. ט"ז סק"ה. וראה גם לקמן ס' ששט ס"ה.
צד ראה ספר התרומה ס' רכה והגהות מיימוניות פ"כ אות ה ומדרש"ל קנ"ג, ב ד"ה נברא א"א – גבי רין הלקמן ס"ג. וראה תהלה לדרו סק"ז. הקרי הלכות ח"ד לו, א.
צה גמרא קנ"ג, ב ב"ח ד"ה היתה תבילתו בשם התוס'. וכ"כ בתוס' הרא"ש שם.
צז רש"י שם ד"ה כלאחר יד.
צח ספר התרומה ס' רכה. מהדכי רמז תמו. תגמות [מיימוניות] שם. מ"א סק"ה.
צח סוף ג.

עט כדלעיל ס"ג.
פ פסקי ר"ד שם (לענין חיוב תנן). רש"ב שם ד"ה איבא (לענין חשש רילטא אתי לטפך, הלקמן ס' ששט ס"ז). וראה מ"מ תענים. הע"ב תתלג ע' 54.
פא כדלעיל ס"א.
פב גמרא שם. מור וש"ע ס"ג.
פג גמרא שם.
פד רש"י שם ד"ה האי אדם.
פה רבי יצחק שם. מור וש"ע ס"ג.
פו ש"ע שם. לבוש ס"ג.
פז רבי יצחק שם. מור וש"ע שם.
פח ראה מ"מ תענים.
פט רש"י ע"ז ע' ג, א. ד"ה פחות. דרכי משה מק"א בשם דמור ס' ששט. מ"א סק"ט.
צ גמרא ה, ב ורש"י ד"ה הווא שעומר. וראה גם לקמן ס' ששט ס"ג.

הלכות שבת רסו

רו

ממנו^{טז} (ד) יכול לרוץ^ק עם כיסו עד שיגיע לביתו שאין כאן איסור של תורה אף אם היא רשות הרבים גמורה אם התחיל לרוץ קודם שקדש עליו היום שלא היתה העקירה בשבת^{קז} וכל זמן שהוא רץ אין כאן עקירה והנחה^{קח} עד שיגיע סמוך לבית ואז קודם שיעמוד לפני פתח ביתו ותיעשה הנחה^{קט} צריך הוא לזרוק כיסו לתוך ביתו כלאחר יד^ק כדי שלא יכניס מרשות הרבים לרשות היחיד.

ובזמן הזה שאין לנו רשות הרבים אלא כרמלית^{קא} יש להתיר אף אם מתחיל לרוץ משחשכה^{קב} רק קודם שיעמוד לפני פתח ביתו וירקנו כלאחר יד שנמצא שאין כאן אלא עקירה כלא הנחה^{קג}:

יד כמה דברים אמורים כשהוא רץ אבל לילך לאט לא התירו לו^{קד} אפילו אם התחיל מבעוד יום לפי שלפעמים יעמוד מעט בלא דעת^{קה} ויחזור וילך ונמצא עושה עקירה והנחה בשבת^{קי} משא"כ כשהוא רץ יש לו היכר^{קיב} וזכרון כריצה זו שאסור לו לעמוד ולא יבא לשכוח^{קיג}:

כזו וכן מי שהיתה חבילתו על כתיפו וקדש עליו היום רץ תחתיה אפילו כרשות הרבים עד שמגיע לפני פתח ביתו וירקנה שם כלאחר יד^{קיג} ואף אם עמד באמצע מרוצתו לתקן המשווי (ה) פטור^{קיז} (אלא שלכתחלה אסור לעמוד כלל אלא אם כן אי אפשר לו בענין אחר^{קיח}):

קונטרס אחרון

(ד) יכול לרוץ בו עין מ"ש לעיל^{טז}, ועין בשלטי גיבורים^{טז} שכתב שהרמב"ן^{טז} וסיעתו מודים היכא דאי אפשר בענין אחר שמתירא כו', לכך לא העתקתי דעתם. ובפרט דעכשיו אין נפקא מינה לפי מה שכתב המג"א^{טז} דלכולי עלמא שרי בכרמלית (אבל בשלטי גיבורים זה אינו^{טז} והמ"א כתב כן מדעתו^{טז}). וכן הט"ז בסק"ו הכריע להקל:

(ה) פטור בודאי אין כוונת המג"א^{טז} להשמיענו כאן חיובי ופטורי והוצאת שבת שאין כאן מקומם, וגם למה ליה להביא ראייה מפירוש רש"י^{טז} תלמוד ערוך הוא בפרק קמא^{טז} ובכמה מקומות^{טז}, אלא ודאי דכוונתו דגם הכא שרי בכתאי גוונא, ולהכי אפקיה בלשון פטור ולא מותר משום דלא שרי אלא כשאי אפשר בענין אחר:

ק"א סק"ו וסק"ד.	צט מ"א שם.
קז ראה לבוש סוף ס"א ואלה רבה סק"ג.	ק רב [א]אט שם. וראה ק"א סק"ד.
קח גמרא שם. מור ושילע ס"א.	קא ס' התרומה ס' רבה. וראה ק"א ס' ג בבישוב קישית שלפי הגבורים עליו. וראה תהלה ליהו ס' ק יב. הע"ב קמא ע"ה. קנע ע' ז ובכנסן שם.
קט רש"י שם ד"ה למיעבר. ש"ע שם.	קב רש"י שם ד"ה רץ.
קי גמ' שם. ש"ע שם.	קג ס' התרומה ס' רבה. הגהות מימניות פ"ב אות ה.
קיב ראה לבוש ס"א.	קד מורש"א שם ד"ה נמצא א"א. וראה גם לעיל ס"ב.
קיג רב אדא שם ורש"י ד"ה מנחת. מור ושילע ס"א.	קד גמ' שם.
קיז ראה תהלה ליהו ס"ב.	קה כדלקמן ס' ששה סוף ס"א.
קיד מ"א ס"ק מז.	קו שלטי הגבורים שם. ט"ז סק"ג. מ"א ס' ה. וראה
קטו ראה ק"א סק"ה.	

ציונים לקונטרס אחרון

- עד ראה הע"ב רלח ע' כ. רמ ע' יג. רמג ע' יג.
- פ סקט"ז.
- פא קנג, כ ד"ה רץ.
- פב ה, ב.
- פג ראה גם כתובות לא, סו"ע א.
- עד ק"א סק"ג.
- עה סו, א אות ג.
- עז קנג, ב ד"ה הא. הובא ברין (סו, ב) ד"ה רץ.
- עז סק"ח.
- עח בשלטי גבורים שם מבורא שבכרמלית מותר בכל ענין (אף משחשכה), ובמ"א הוסיף: לכו"ע.

מזו וכל זה כמו שהחשיך לו בדרך¹⁰⁷ שאינו פושע¹⁰⁸ שהיה סבור שעדיין יש שהות ביום לבא לעיר אבל מי שיצא מביתו סמוך לחשכה והוציא כיסו עמו לרשות הרבים¹⁰⁹ או אפילו לברמלית¹¹⁰ ושכח אח"כ להסירו ממנו ולהצניעו קודם שחשכה¹¹¹ לא התירו לו שום אחר מהררכים האלו¹¹² אפילו לומר לנכרי להצניעו¹¹³ והואל ופשע בו שיצא עם כיסו סמוך לחשכה¹¹⁴ כמ"ש בס"י רנ"ב רפ"ד:

יז אבל אם היה כיסו תלוי בחגורו ושכחו (י) ולא ידע בו בשעת יציאתו לרשות הרבים סמוך לחשכה¹¹⁵ ואפילו שכח כיסו עליו עד שחשכה ואחר כך (הוציאו) יצא עמו

קונטרס אחרון

(1) ולא ידע בו לפי מה שכתב המג"א¹¹⁶ צריך לומר דלשון ושכח והוציא שבע"פ¹¹⁷ הוא דומיא דשמא ישכה ויוציא שבסוף סי' רנ"ב¹¹⁸, שפירושו ישכה להסירו ולהצניעו עיין שם במג"א¹¹⁹.

ומה שכתב המג"א בסק"כ¹²⁰ דאם מתירא כו', אי אפשר לומר דמיירי סמוך לחשכה ממש שפשע בוה, דאם כן מאי איכא בין החשיך בדרך לפושע, שהרי היתר הריצה הוא דוקא כשאי אפשר פחות פחות מד' אמות ברשות הרבים על כל פנים כמו שכתב המג"א בסק"ח, אם כן מכלל דהיתר פחות פחות מד' אמות הוא יותר קרוב להתיר, ובפושע לא התירו אפילו פחות פחות מד' אמות אף על פי שאי אפשר בענין אחר, דכשאפשר בענין אחר גם בהחשיך בדרך לא התירו, אלא ודאי דהתם מיירי כשלא פשע. וכן משמע מסתימת לשון האגודה¹²¹ ורמ"א¹²² דמיירי כששכחו עליו ביציאתו, ולא כשיצא בו דוקא במזיד סמוך לחשכה ואחר כך שכחו, דהוי להו לפרש ולהזכיר סמוך לחשכה, אלא ודאי מיירי בכל גוונא ואפילו הכי אסור¹²³. ואף הט"ז¹²⁴ שחלק והתיר לרוץ כמו בתבילה, מכל מקום גם בתבילה המתירין עצמן דהיינו ספר התרומה¹²⁵ והנמשכן אחריו¹²⁶ התנו בפירוש כשאי אפשר בענין אחר שמתירא כו', ובכי האי גוונא מודה רמ"א, כמ"ש המג"א. ולא אסר¹²⁷ אלא משום דבעיר מטמאה אפשר לשומרו, כמבואר בהדיא בספר התרומה¹²⁸, שנתן טעם בוה לההיא דס"פ נוטל¹²⁹ פעם אחת שכחו דסקיא כו'¹³⁰ הובא ב"י

קטו רבינו ירוחם ג"כ ח"א (פו, ג) בשם יש מפרשים. ש"ע ס"ח.
קזו ראה לבוש ס"ט.
קזח רבינו ירוחם שם. ש"ע שם.
קזט ראה לעיל סי' רנב סוף ס"ח שלכרמלית און אימור יצאת מנזק לחשכה אפילו בחפץ שבהו. וראה כאן סי' ש' שהזכיר רק רשות הרבים. וראה צ"צ או"ח הוספות ד, ב. הקרי הלכות ח"ב נה, ב.

קכ ראה ק"א ס"ק ג, שלפי מ"ש במ"א סק"י, ודוי הובנה כמ"ש בש"ע שם: ושכח והוציא לרח"ו.
קכא רבינו ירוחם שם. ש"ע שם.
קכב רדכי משה סק"ב, בשם הכל בו ריש סי' לא.
קכג לבוש שם.
קכד מעוף י.
קכה ח"א סק"י (שהואק בבזיר לא התירו, משא"כ בשכח). וראה ק"א סק"י.

ציונים לקונטרס אחרון

פד סק"י (דהבא מיירי במזיד, ולכן גם בסמוך לחשכה אמרו).
 פה ס"ח (ושכח והוציא לרח"ו, דהיינו שיצא במזיד ואח"כ שכח להסירו ולהצניעו, כמבואר בפנים ט"ז).
 פו ס"י. ולעיל סוף סי"ז.
 פז סק"ד. וראה גם לעיל שם.
 פח גבי מי ששכח כיסו עליו בשבת, דאם מתירא דהגוים יקוהו בשוק רשאי לרוץ (כמבואר במנים סי"ז).
 פט ביצה פ"א סי' ה (שעליו קאי המ"א שם): אדם ששכח כיסו עליו בעיר בשבת.

צ עטפין יב (שהעתיק דינו של האגודה, בשניו לשון); ושכח כיסו עליו בשבת.
 צא לדעתם, והמ"א שם כתב להיתר כשמתירא כו'.
 צב סק"ז.
 צג סי' רכה"ו.
 צד הגהות מיימניות פ"כ אות ה.
 צה אגודה שם, שהובא ברמ"א שם (אף דמיירי בשכח).
 צז סי' רכו (בטעם הב'); יכול לישב שם בעיר ולשמרו כו'.
 צח קמ"ב.
 צח מלאה מעות בסרטוי ... רב אשי אמר ... לא אמרו כבר או חניוק אלא למת בלבד.

הלכות שבת רסו

רט

לרשות הרבים^{קכ} או אפילו ידע שכיסו עליו בשעת ציאתו אלא שיצא מבעוד יום ולא סמוך לחשכה^{קכ} שאינו פושע בזה ואח"כ שכחו להצניעו ער שחשבה מותר לו ליתנו

קונטרס אחרון

סי' של"ד^{קכ} ומג"א שם^{קכ}, וכן כתב הר"ן^{קכ}, ומכאן הוציא האגודה דבריו^{קכ}. והנה לפי טעם הראשון של ספר התרומה, שאני הנא דפשע בשכחה, בודאי אין כוונתו לפי שהוציא לשם סמוך לחשכה, דהא בגמרא לא נזכר כלל סמוך לחשכה, ואפשר דמבעוד יום הוה, ועוד דלפי זה עיקר הפשיעה מה שיצא סמוך לחשכה ולא השכחה, ומדקאמר שפשע בשכחה מכלל דאף כששכח מבעוד יום מיירי, ואפילו הכי אסור מבי' טעמים. ואנן קיי"ל כטעם הכי, שכן כתב גם הר"ן, ואם כן כשאי אפשר בענין אחר שרי לדעת המג"א וט"ז. ואף לספר התרומה צריך לומר דטעם אב' עיקר, או תרוייהו דווקא קאמר, דלטעם הראשון בלבדו קשה מגמרא דעבודה וזה דף [ע'] ע"א^{קכ}. דאין לומר דשאני התם שהכיסו עליו ואין בו משום טילטול מוקצה^{קכ} אלא איסור פחות פחות מד' אמות, דזה אינו שהרי בא לתרק^{קכ} מאונקי שכתב שחצור שאין שם אלא מוקצה לחוד, ואיסור פחות פחות מד' אמות לחוד ודאי חמיר מאיסור מוקצה לחוד, שהרי פחות פחות מד' אמות אסור אפילו בבין השמשות גבי עירוב כסי' שמי"ט^{קכ}, עיין שם בכ"ז^{קכ} שכתב כן בשם התוס'^{קכ} והמרדכי^{קכ} שכתבו כן גבי עירובי תחומין, וטלטול מוקצה שרי בבין השמשות גבי עירוב כמבואר בעירובין דף ל"ה^{קכ} גבי נפל עליו גל וכמ"ש בסי' שצ"ד^{קכ} (ובלא הכי מבואר בספר התרומה^{קכ} ובהגהות מיימוניות^{קכ} ומרדכי^{קכ} ריש פרק כ"ד^{קכ} דאף במי שהחשיך בדרך ומטלטל פחות פחות מד' אמות איכא נמי איסור מוקצה, עיין במ"ש בסי' ש"א^{קכ}).

אבל יש להסתפק בדעת האגודה ורמ"א, דאפשר שלא אסרו אלא כשאפשר לשמרו על ידי זכרי, אבל אם יצטרך לשמרו בעצמו עד למוצאי שבת אפשר דגם כן אין אדם מעמיד עצמו על זה, כמו בהושיט ידו מלאה פירות כסי' שמי"ח^{קכ}. והתם^{קכ} אמרינן דאי אפשר כלל אבל הכא על כל פנים אפשר דאין אדם מעמיד. וספק זה הוא בלשון ספר התרומה שכתב או ליתן לשומר בו, אם דוקא תרוייהו קאמר או לא, דאף אם אי אפשר חייב לשמור בעצמו וכן משמע בהדיא בר"ן^{קכ}. אלא דלפי זה צ"ע בגמרא דעבודה וזה^{קכ} היה להם להחשיך שם בשוק, אף אם תמצו לומר דלא היה מזדמן להם שומר. ודוחק גדול לומר דבנהרדעא היו שכיחי לטעים כ"כ בשוקא דיהודאי עד שאי אפשר להחשיך שם עם כיסו, אבל לצאת עמו לפי שעה אפשר, וגם ר' יצחק^{קכ} מייירי בכהאי גוונא, דאמוראי הוה ליה לפרש^{קכ}. וצריך עיון^{קכ}.

קכו ע"ז דף [נ] ע"א, לניוסת המ"א שם (המוציא כוס **קכו** ח"א שם. בשבת).

צינינים לקונטרס אחרון

- צט ד"ה וכתב בעל התרומה.
- ק סק"ב. וראה גם לקמן שם סי"ב.
- קא שם (סו, א) ד"ה אלא.
- קב שם, שאם הוא בעיר יתיר חגורו במקום שנוכר ולא יביאנו לביתו (וכן נמכרו בפנים סי"ח, באפשר לשמרו שם).
- קג המוציא כוס בשבת מוליכו פחות פחות מד' אמות (אף דמיירי שהוציאו בשכחה).
- קד כדלקמן סי"ט.
- קה הספר התרומה.
- קו סי"ג, ושי"ג.
- קז בסופו.
- קח עירובין לד', א ד"ה ואמאי.
- קט שם רמז תפז.
- קז ע"א.
- קיא סי"ב, ושי"ג.
- קיב סי' רכז.
- קג פ"ב אות ה.
- קיד סי' תמו.
- קטו קו"א סק"י.
- קטז בשו"ע סי"א ברע"ת ויש אומרים שאם הוציא ידו משחשבה מותר להחזירה שמא ישליכה מידו ויבוא לידי חיוב חטאת. וראה לקמן שם קו"א סק"א.
- קזו במי שהחשיך בדרך, כשמחזירא מלטיסין ואי אפשר להוליכו פחות פחות מד' אמות, התירו לרזן עם כיסו כו'.
- קזח שם: ואפשר לו לישב ולשמור ער הערב.
- קזח שם, שהחזיר לו להוליכו פחות פחות מד' אמות.
- קכ קנ"ג, ב: מוליכו פחות פחות מד' אמות.
- קכא וראה גם לעיל סי' רנ"ד קו"א סק"ג. וראה כללי הפוסקים וההוראה כלל כה.
- קכב דאה בפנים סוף סי"ז (במוסגר), ובסי' שלד סי"ב: להושיב שם שומר או לשמור בעצמו.

הלכות שבת רסו

רי

לנכרי שזיבאנו לו לביתו ואם אין עמו נכרי או שאינו מאמינו^{קכג} יוליכנו פחות פחות מד' אמות^{קכט} ויורקנו לביתו בלאחר יד^{קכד} ואם מתירא שלא יגלוהו ממנו רשאי לרדוף^{קכז} עד לפני ביתו כמו שנתבאר^{קכז} שהתירו כל זה כדי שלא יבא להוליכו כדרכו בעקירה והנחה שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו^{קכז} ובודאי לא יעובדו בשוק כשאי אפשר לשמרו שם^{קכז} (ע"י שומר נכרי או שומר ישראל^{קכז}) עד למוצאי שבת:

יד אבל אם אפשר לשומרו שם עד למוצאי שבת אסור להביאו לביתו^{קכז} אפילו ע"י נכרי^{קכז} אלא מתיר הגורה בשוק והביס נופל ואומר לנכרי לשמרו ואם מכיאו הנכרי מעצמו אין צריך לומר לו כלום^{קכז}:

יז ומי ששכח כיסו עליו ונוכר בשבת כשהוא בתוך הבית או בתוך החצר או אפילו בתוך עד המעורבת יכול לילך עמו עד לתוך חדר מוצנע ושם יתיר החזרו והביס נופל^{קכז} ואין בזה אסור מלטול מוקצה דכיון שהמוקצה ישנו עליו כבר הרי הוא יכול לנשאו עליו לכל מקום שירצה^{קכז} כמו שיתבאר בס"י ש"ח^{קכז} (ועוד שהוה מלטול ע"י גופו ולא בידיו^{קכז} ואין בו איסור כלל כמו שיתבאר בס"י ש"ח^{קכז}):

ב וכל זה בכיסו או מציאה שבאה לידו מבעוד יום אבל אם מצא ארנקי כשבת^{קכז} (אפילו בתוך עיר (ה) המעורבת) אסור אפילו לומר לנכרי לטלו^{קכז} אע"פ שראו פן

קונטרס אחרון

(ה) המעורבת אסור בו לכאורה היה אפשר להתיר טלטול מוקצה גרידא על ידי נכרי, שהרי הרמב"ם^{קכז} התיר אפילו לטלטול פחות פחות מד' אמות^{קכז}, והרמב"ן^{קכז} ושאר פוסקים^{קכו} לא חלקו אלא מחמת שפחות פחות מד' אמות חמורה מנתינה לנכרי, ואף הרא"ש^{קכו} לא הזכיר אלא טלטול הישראל. אלא דכיון דסבירא להו להפוסקים דלא התירו שום איסור במציאה משום

קכח כרלעיל ריש סי' ע"ג.

קכט נגרא שם.

קל כרלעיל סי' ב. וראה אר"ן צבי סי' עג.

קלא חז"א סי' ב.

קלב סעף יג.

קלג ראה רשב"א רפכ"ד. אליה רבה סק"ב.

קלד ראה הע"ב תקיב ע' 14. תקיב ע' 24.

קלה ספר הדרומוה סי' רכו. מ"א סי' שלד סק"ב. וראה

גם לקמן סי' שלד סי' ב. וראה ק"א סוף סק"ו

שמסתפק אי בני במה שכתוב לשמרו בעצמו.

קלו ספר התרונוה סי' רכו (בתריזן דב'). וראה ק"א

סי' ג, שבע"ה עיקר). ר"ן (כו, א) ד"ה אלא.

מ"א שם סק"ב. וראה גם לקמן שם סי' ב.

קלז ראה רבינו ירוחם ג"כ ח"ג (פה), בשם מור"מ.

הובא ב"י מוס"י שם ד"ה כתב ר"י.

קלח אגודה בינה פ"א סי' ה. דמ"א סי' ב. וראה הע"ב

בק"א סי' ה.

קלט אגודה בינה פ"א סי' ה. רמ"א סי' ב. וראה לקמן

סי' שא ק"א סק"י ר"ה ונודה, שכן נראה גם דעת

ס' התיבנה (פ"י פד) סמ"ג (ל"ח ע"ב, א). והנהגות

מייטונות (הל' י"ח פ"ג א' ו). שהובאו בב"י מוס"י תנו.

אמנם בסמ"ג (עשין ל) הנהגות מייטונות (הל' שבת פ"ה

אות ר) נראה שחולקים על האגודה, ולכן הוצרך כאן

לשע"כ דב'. וראה ב"י השלחן סי' קיג מ"ק יא. הערות

בש"ע אדמו"ה ע' 144. מ"מ ותינוים.

קמ מ"א סי' ט. וז"ה לעיל סי' רפג סי' ב. לקמן סי'

שלא סי' ט. סי' תקי ע"ב. וראה לקמן ק"א שם, שלא

התירו אלא לשלשלו לכל מקום שירצה שלהו יש גבול

ותוך, אבל לא לעמוד כמו שירצה שלהו אין גבול שיכול

לעמוד כל היום.

קמא סעף יג (לקמן כלי שגולאבתו לאיסור, שהתירו

אפילו כשאנוהו בידו; אלא שבה הביא שם דעת

האוסרים ולא התיר אלא במקום הפסד). וראה גם לקמן

שם סעף ע"ד.

קמב עיין סי' שא בסו"ד סי' כב, ובמ"א סי' מה, ובה"ש

שם לקמן סל"ט ובק"א סי' ט.

קמג סעף טו. וראה לקמן סי' שא ק"א סי' ג,

שהאגודה ס"ל כפוסקים האוסרים לשלשלו ע"י גופו

לצורך המוקצה, ולכן הוצרך לשע"כ דא.

קמד דא"ש ב"מ פ"א סי' כב. הנהגות מדיכ"י שם רמז

חב"ב בשם חוספנות. שו"ע סי' ט.

קמה מ"א סי' כא. וראה ק"א סי' ג.

ציונים לקונטרס אחרון

קכח קנג, א ד"ה דוקא.

קכו רבב"ד שם. ר"ן (כו, א) ד"ה אין עמו.

קכז בי"מ פ"א סי' כב.

קכט פ"כ ה"ז.

קכז שהיא חמורה יותר מאיסור מוקצה כמבואר

בק"א סק"ד.

הלכות שבת רסו

ריא

יקדמו אחר ^{קמז} דכיון שאדם יכול להעמיד עצמו עליה ^{קמח} לא התירו לו שום איסור של דבריהם (אפילו איסור מטלטל מוקצה ע"י נכרי שאף שיש מתירין ^{קמט} איסור זה ^{קמס} במקום הפסד מרובה מכל מקום כאן אינו מפסיד כלום משלו אלא שנמנע מהריחוק ^{קמז}).

ומכל מקום מותר לישב אצלו ולשמרו עד למוצאי שבת ^{קמא} שמותר לשמור המוקצה בשבת כמ"ש בבי"ש ^{קנב} וכל שכן שמותר לומר לנכרי לשמור ^{קנג} (ואם מביאו ^{קנח}) מעצמו אין צריך לומר לו כלום ^{קנד}):

בא מי שבא מן הדרך כליל שבת ובהמתו מעונה ^{קנז} (שנמל המשווי מעליה כשרצתה לעמוד והניחו עליה כשהיא מהלכת ^{קנח} או שהחשיך כשהיא הלכה סמוך לעיר)

קונטרס אחרון

דאדם מעמיד עצמו עליה, אם כן ממילא דינם כשאר מוקצה שיש אסורים אפילו על ידי נכרי אפילו במקום הפסד כמו שכתב המג"א בס"י ש"י ^{קכח} עיין שם בשם הר"ן ^{קכט} וריב"ש ^{קל} ורשב"א ^{קלא} והגהות מרדכי ^{קלב}, אלא שלהפסד גדול אפשר להקל וכאן אינו אלא מניעת הריחוק. וכן משמע מלשון המג"א ^{קלג} שכתב אסור ליטלו משמע אפילו להצניעו אצלו, מדלא קאמר להביאו כלשון רמ"א ^{קלד}, דבנטילה גרידא אין בה אלא משום מוקצה ולא משום הוצאה, אף על פי שהנכרי נושא ומעצמו דמדעתיה דנפשיה קעביד ואינו שלוחו שלא צוהו בכך, ואינו צריך למחות משום שעושה בשביל ישראל כמו שיחבאר לקמן ^{קלז}.

ומיהו לשמור ודאי אפילו לישראל שרי כמבואר ברמב"ם ^{קלז} להדיא, ולא נחלק שום אדם בזה עיין שם במגיד משנה. ובהדיא אמרין בך ^{קלח} וז"ל ^{קלז} נכנסה לו צפור תחת כנפיו יושב ומשמרה כו', אע"פ שהוא מציאה דלא אתיא לידיו מבעוד יום ^{קמא} והיא מוקצה ^{קמב}. ומשמעות לשון הדומ"ם בפרק כ"ד הלכה ה' צ"ע. ואם כן כל שכן שמותר לשמרה על ידי נכרי, דמי איכא מידי דלישראל שרי ועל ידי נכרי אסור:

(ח) מעצמו בו בודאי אין טעמם של אגודה ^{קמג} ורמ"א ^{קמא} שלא הצריכו למחות כשמביאו משום הפסד כסו, דאם איכא איסורא במה שאינו מותר למה התירוהו שלא לצורך, דהא מיידי כשאפשר לשמרו כמו שנתבאר לעיל ^{קמז}. אלא ודאי שאף בלא הפסד כלל אין צריך למחות כלל, דכיון שצוהו לשמור והוא מביאו מיד אדעתא דנפשיה קעביד להקל טורת שמירתו כל היום. ואף אם עושה בשביל ישראל אין צריך למחות כשעושה מעצמו לפי דעת הרבה פוסקים כמו שנתבאר בס"י רנ"ב ^{קמז} עיין שם:

קמו רא"ש שם. תהות מרדכי שם. ש"ע שם.

קמז כדלעיל ס"ב.

קמח מ"א ס"י סוף סוף קמ"ו. ובהלשון שם ס"ב.

קמט של מטלטל מוקצה ע"י נכרי.

קנ ראה וברון יוסף ס"ק קמט.

קנא רמב"ם פ"כ ה"ג. וראה קמ"א סק"ז.

צינונים לקונטרס אחרון

קלו ע"א. הובא לקמן סי' שטו ס"א.

קלח שיש לו דין מציאה, כדלעיל ס"ב.

קמט כדון בעל בעלי חיים, כדלקמן סי' שח סע"ח.

קמז במצא פ"א ס"ה.

קמא סעיף יב.

קמב קמ"א סק"ז.

קמג ס"י. וראה בנסמן שם מ"ש במהר"ב לסי'

רמג.

קכח סק"ז.

קכט פ"כ"ב (א, טא) ד"ה ובמקום (לתירוץ ה').

קל ס"י שפ"ו ר"ה מה יקרן).

קלא בשו"ת ח"א ס"י תשפ"ד.

קלב רמז תנה.

קלג סק"ב"א: אסור לומר לגוי לישלו.

קלד סעיף יב.

קלז קמ"א סק"ח.

קלו שם.

(פ) כשיגיע לחצר החיצונה^{קטז} של העיר שהוא מקום המשתמר הראשון^{קטו} נוטל מעליה הכלים המותרים לטלטלם בשבת^{קטז}.

(ולבתחילה יטלם ו) קודם שעמדה בחצר כדי שלא תעשה היא הנחה ואם עמדה אין בכך כלום שהיא הנחה בלא עקירה שהרי כשהגיע לפני פתח החצר שעמדה שם מעט קודם שנכנסה צריך היה ליטול המשווי מעליה קודם שעמדה^{קטז} ולהנחיה עליה אחר שעקרה הגליה ליכנס לחצר^{קטז} כדי שלא תעשה היא הנחה ועקרה כמו שנתבאר למעלה^{קטז}).

קונטרס אחרון

(ט) כשיגיע לחצר בו' כן הוא לשון הרמב"ם^{קטז}, וכן משמע מלשון הטור וש"ע^{קטז} דדוקא קתני^{קטז}, מדנקטו המשתמרת מכלל דמהשתמרת ואילך אסור. וצ"ע מאי שנא מתבילה דהחיצונה עד ביתו^{קטז}, ואין לומר דהתם אינו עושה איסור כלל ולהכי שרי אפילו בהפסד מועט כמו חבילה, דוה אינו, דהא כהאי גוונא בכיסוי לא התיר בספר התרומה^{קטז} ומריכז^{קטז} והגהות מיימוניות^{קטז} אלא אם כן אי אפשר בפחות פחות מדי' אמות, מכלל דפחות פחות מדי' אמות קיל טפי ושרי גם כן עד ביתו, וכן כתבתי בפנים^{קטז}, ופחות פחות מדי' אמות חמיר מעל גבי חמורו.

ובאמת במתניתין יש לומר דלאו דוקא קתני, אלא דומיא דמתניתין סוף פרק כ"ב^{קטז} הגיע לחצר החיצונה ונטחן כו' דלאו דוקא קתני, שהרי לא העתיקו הפוסקים איסור זה עיין סי' ש"א סמ"ה^{קטז}, דאף דלא קיי"ל כמתניתין בהא דשטוחן כו'^{קטז}, מכל מקום בהא דמסירו מעליו כשיגיע לחצר החיצונה לא אשכחן תנא דפליג עיין שם בגמרא, אלא ודאי דאורחא דמילתא קתני, והכא נמי יש לומר כן שאין אדם חפץ ליכנס בשבת להוך רחוב העיר עם בהמתו טעונה. וצ"ע לדינא:

(י) ולבתחילה יטלם בו' הרמב"ם בפירושו המשנה^{קטז} כתב שיזרוק כלאחר יד והיינו בכיסוי אבל בסיפא לא פירש כלום, וממהרש"א^{קטז} מבואר דהנחה בלא עקירה לא איכפת לן, וזה אינו לפי דעת הרמב"ם^{קטז} וספר התרומה^{קטז} והגהות מיימוניות^{קטז} שהצריכו ליטול וכן לזרוק קודם העמידה כדי שלא תהא הנחה, ולפי זה בסיפא פורק ג"כ בעודה מהלכת בחצר. ומה שסתמו הפוסקים הוא משום שסתמו על מ"ש כללא כשהיא מהלכת מניח וכשהיא עומדת נוטלו, ונכלל בזה גם כן הכניסה לחצר.

ולמ"ש המג"א^{קטז} צ"ע היאך יעשה איסורא דאורייתא בהמתו דאי אפשר דלא קאי פורתא, דזה אינו חומרא בעלמא, מדפרוך^{קטז} כל כך בפשיטות סוף סוף כו'^{קטז}, דלמא לא החמירו באדם כמו בבחמה, ומג"ל להקשות להתמיר חומרא שאינה מעיקר הדין, אלא ודאי אין כאן חומרא אלא אי אפשר כו'^{קטז}, וגם אשתמטתיה מה שכתב הרמב"ם ומהרש"א והוסי' וי"ט^{קטז}. וצ"ע:

<p>קטז חמור קנא, א. רמב"ם שם. מור וש"ע ס"ט.</p> <p>קנז רש"י שם ד"ה לחצר החיצונה. וראה ק"א ס"ק מ, שמפתק אב מותר ליכנס עד ביתו.</p> <p>קנט שם. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.</p>	<p>קס רמב"ם בפירושו המשנה רפ"ב. וספוט יום טוב שם.</p> <p>קסא חמורא קנא, ב ד"ה גמרא א"א.</p> <p>קסב סוף ג.</p>
--	--

ציונים לקונטרס אחרון

<p>לשטוח לגמרי שם בכייתא, כדלקמן שם.</p> <p>קנז ר"פ כד.</p> <p>קנז קנא, ב ד"ה גמרא א"א.</p> <p>קנז פ"כ ה"ו.</p> <p>קנז סי' רכו.</p> <p>קנט פ"כ אות ה.</p> <p>קס סק"א, דלגבי בהמתו לא החמירו כ"כ.</p> <p>קסא כגמ' קנא, ב.</p> <p>קסב כי מטא לביתיה אי אפשר דלא קאי פורתא.</p> <p>קסג דלא קאי פורתא.</p> <p>קסד ר"פ כד.</p>	<p>קמז פכ"א ה"י: כשיגיע לחצר החיצונה.</p> <p>קמח סי' ט: הגיע לחצר החיצונה המשתמרת.</p> <p>קמו במשנה קנא, א: הגיע לחצר החיצונה.</p> <p>קמו כדלעיל ס"ט, וש"ע.</p> <p>קמו סי' רכו.</p> <p>קמט רמז תמו.</p> <p>קנ פ"כ אות ה.</p> <p>קנא סוף י"ב.</p> <p>קנב מ"ב.</p> <p>קנג ראה לקמן שם ס"ט (במוסרי); כל היומ.</p> <p>קנד בחמה. אלא קיי"ל כר"א ור"ש שאוסרין</p>
---	--

הלכות שבת רסו

ריג

ואפילו אם המשווי הוא יותר ממ"ו סאין שאם היה על עגלה היה אסור להורידו ממנה בשבת כמו שיתבאר בס"י של"ג קסג מכל מקום מעל הבהמה לא גזרו על זה מפני צער בעלי חיים קסד;

כב ואם יש עליה דברים המוקצים מתיר את ההכלים קסה של האוכף שהשקים קשורים בהם קסו והשקים נופלים מאליהם:

כג היו בשקים דברים המשתברים אם יפלו כגון כלי זכוכית קסז האסורים למלטלם כגון שהם כוסות של מקוץ דם קסח שאין ראויים בשבת לכלום לפי שהם מאוסים קסט ואי אפשר להשתמש בתוכם ומוקצה מהמת מיאוס כזה אינו מותר בטלטול בשבת אלא אם כן ראוי לכסות בו כלים וכיוצא בזה כמו שיתבאר בס"י ש"ח קע אבל אלו אינן ראויים לכך קעא שמקפיד עליהם להשתמש בהם בענין זה שלא יפלו וישתברו קעב כיצד יעשה ליתלם מעל החמור מביא כרים וכסתות ומניח תחתיהם ומתיר ההכלים והשקים נופלים על הכרים וכסתות קעד;

כד כמה דברים אמורים (יא) בשקים קמנים קעד שיכול לשמוט הכרים מתחתיהם (לכשריצה) ששומט כר העליון מתחתיהם ונופלים על השני ומן השני על השלישי

קונטרס אחרון

(יא) כמה דברים אמורים בשקן בו מלשון רש"י קסח משמע קצת שצריך לשמטן, אבל אם מקצה מדעתם שיהיה שם כל היום הרי זה מבטל כלי מהיכנו. וכן כחב בהדיא במאורי קסז, עיין שם שכתב דהתיא דקורה שסומכים בספסל קסג ברפי קסח מיירי שדעתו לשמטו אחר כך אבל אם הקצהו לכך אסור עיין שם. והר"ן קסט הביא גם כן דעתו בתחלה, ואחר כך קע הביא דעת אחרים דאף אם דעתו לנער אחר כך לא שרי אלא בפסידא משום ביטול כלי למקצת שבת, דהיינו שהקצהו מדעתו למקצת שבת, ובהכי מתרין ההיא דבולסא קעא עיין שם.

אבל מלשון הר"ף קעב והרמב"ם סוף פרק כ"ה קעג וטור וש"ע סי' שי"ג ס"ז משמע שכיון שאם רוצה ליטלו היה יכול שרי אף שאינו נוטלו. ואף שכך הוא גם כן לשון הגמרא קעד, ואפילו הכי פירשו המאורי שיהיה דעתו כן, מכל מקום הפוסקים לא הוה להו לתפוס לשון זה שיכולים לפרשו כפשטו שתלוי ברצונו, אלא ודאי שכן הוא דעתם באמת קעז. וכמו שכתבו החוט"י דף מ"ג קעו לענין ביטול לשעה, שכשיכול להפריחם אין כאן ביטול אף שאינו מפריחם, והוא הדין לענין ביטול לכל היום. ולפי דבריהם קעו בשליפי זוטרי קעז אין כאן ביטול כלל משום שבידו

קסג מק"ף ה.	קע מ"ב. וראה גם לקמן סי' רעט ס"ז.
קסד ד"א ס"ק יב. וראה גם לקמן סי' ש"ה סכ"ד וש"נ.	קעא ד"ן (סו, ב): ד"ה אמר עיין שם ונגמרא פ"ג מו,
קסה תשנ"ח שם קנ"ג, א. מור וש"ע ס"מ.	א. מ"א ס"ק ג.
קסו רש"י שם ד"ה נוטל.	קעב ד"ה שם.
קסז ר"ב ור"א קנד, ב. מור וש"ע שם.	קעג ר"ב והוא קנד, ב. מור וש"ע שם.
קסח גמרא שם. ש"ע שם.	קעד גמרא שם. מור וש"ע שם.
קסט רש"י שם ד"ה ראונו. ש"ע שם.	

ציונים לקונטרס אחרון

קסד קנד, ב ד"ה והא.	קעב שם (סו, ב).
קסו שם (סו, ב): שלא נתנן תחתיהן אלא ע"ד לשמטן ... והוא רבזון דעתיה להכי.	קעג הלכה כה.
קסז משנה קנ"ג, רע"ב. הובא לקמן סי' שיג סכ"ג.	קעד מ"ג, א: דאי בעי שקל ליה.
קסח כאוקימת הגמ' מ"ג, א.	קעה דאה כללי הפוסקים וההוראה כלל קעא.
קסט שם (סו, ב) ד"ה דאי.	קעז ע"א סוד"ה כבודן (הא).
קע ד"ה ואחרים.	קעז של החוט.
קעא בנמ' קנד, ב (זכוכית רחבה דלקמן סכ"ו).	קעח שבנמ' קנד, ב.

ובן עד שמועדים לארץ^{קע} שה[כר]ים לא נעשו בסים לדבר האיסור כיון שלא היו השקים עליהם בבין השמשות שהוא תחלת כניסת השבת^{קע} אבל אם הם שקים

קונטרס אחרון

לשלוף מיד, דבלאו הכי אסור אפילו בהפסד מרובה לפי דעתם שלענין ביטול כלי אין חילוק בין איכא הפסד מרובה או לא, ואי איכא בשליפי זוטרי ביטול לפי שעה לפי דבריהם מאי קאמרי דם ע"ב בדי"ה כבר דמה חששו כו'^{קע}, והלא לעיל^{קע} כתבו דאף לרבי שמעון מיתסר משום דמבטל בשעה שהגר דולק, אלא ודאי סבירא להו דהכא אין כאן ביטול כלל שמיד יכול לשלוף. והנה המג"א בסי' רס"ה סק"ו וסק"ז [ב] סבירא ליה גם כן כהתוס', ולהכי התייר בנר של שעה^{קע} ואפילו הכי אסר כאן^{קע} בשליפי זוטרי שלא במקום הפסד מרובה, וע"כ צריך לומר דכאן אינו יכול לשלוף מיד כמ"ש בפנים^{קע}, וכן צריך לומר אף להר"ן^{קע}, דלמה לא התירו גם בבולסא להביא כרים ושלשון מין דומיא דאפרוחים שיורדים על הסל ומהסל לארץ^{קע}, והכא נמי כן הוא, אלא דאם שאי אפשר, אבל גבי נר אפשר מידי^{קע}, וכן גבי פחמים אי הוה אפשר הוה שרי^{קע} א"פ שאין דעתו לנערם.

ואפשר דאף הרז"ה ור"ן מודים דבכה"ג^{קע} שאינו חושש לנערם, ולא אסרו אלא כשמקצהו מדעת. והא דאיצטרך הרז"ה להתנות גבי קורה שיהיה בידעתו כן, היינו משום דהתם לא שייך למימר שאינו חושש להסירו משם דהא צריך לו שיהיה דוקא שם, ולכן צריך שיהיה בידעתו כן בפירוש ובלאו הכי אסור, כמו בבביצה^{קע} ושמן שתחת הנר^{קע}. אבל להרמב"ם פכ"ה וטור וש"ע^{קע} שלא כתבו כן שם, צריך לומר דשאני ביצה ושמן שבשעת נתינת הכלי ניכרת מחשבתו שאין דעתו לנער אחר כך שלא להפסידם, כמו שכתב הגהות אשר"י^{קע}, שהרי ניכר נתינת הכלי הוא בשביל כך, ואם ינער אחר כך אם תשבר הביצה וישפוך השמן לארץ (דאין לומר שיענעו לכלי אחר, דאם כן יבטל אותו כלי ומאי אולמיה דהאי מהאי כמו שכתב מהרש"א^{קע} שם בתוס' הנ"ל^{קע}) מה הועיל בתקנתו, מה שאין כן בקורה אינה ניכרת מחשבתו בשעת נתינת הספסל שדעתו לכל השבת ישמא יסירנו אחר כך כשיצטרך לו לישב עליו, ואף שתשאר הקורה כשהיתה מכל מקום הועיל לפי שעה, שבכל שעה היא מכבדת ויכולה להוסיף השבר, וכיון שבשעת נתינת הספסל אין מחשבתו ניכרת לא מחזי כטוור אותו בנתינתו זו לכל השבת אלא לפי שעה ושרי משום פסידא דקורה והבית. ואפשר שאף המג"א שהעתיק כאן דעת הר"ן, אפילו הכי לענין גוף הביטול אי הוה במחשבה בעלמא לא פליג על משמעות הרמב"ם וטור וש"ע סי' שי"ג, ומה שכתב כאן דאין לבטל לפי שעה אין כוונתו במחשבה בעלמא, אלא דומיא דשליפי זוטרי דלא שגי בלא בטול למקצת שבה, או כגון שניכרת מחשבתו כגון שרוצה לקבל איהו מוקצה בתוך כלי, ואף שדעתו לנערו אחר כך מכל מקום לפי שעה ודאי ניכרת מחשבתו שרוצה לבטלו, דאם ינערו מיד למה מקבלו כלל.

ולחכי סתמו הטור וש"ע סי' שי" ס"ו^{קע} ולא הזכירו ביצה ושמן^{קע}, משום דאף לפי שעה לא

קעה רשי' דר"ה בשליפי זוטרי, ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אלא לפי שעה והתירו לו במקום הפסד מרובה כדלקמן ס"ו ובק"א סק"א. וראה גם לעיל סי'

רסה סוף ס"ו. לקמן סי' ש"ה. קעו מ"א ס"ק די. וראה גם לעיל סי' רסה ס"ה.

צינונים לקונטרס אחרון

- קעט להתיר (בשליפי זוטרי).
- קפ מג, א סוד"ה בעורן (הא').
- קפז וראה גם לעיל סי' רסה ס"ה.
- קפב סק"ד.
- קפג סעיף כו.
- קפד אף שלענין כל היום הביא דעת הרז"ה דלא סגי במה שיכול לשמטן אח"כ, מ"ם סגי במה שיכול לשמטן מיד (שיהיה מותר אף בלא ספידא).
- קפה גמ' שם. לקמן סי' שח סעי"ח.
- קפו אצ"ל: מיד.
- קפו ראה לעיל סי' רסה ס"ו.
- קפח אצ"ל: בכה"ג.
- קפט גמ' שם.
- קצ משנה במ, ב. לעיל סי' רסה ס"ג.
- קצא סי' שיג סעיף ז (לגבי קורה).
- קצב פיג סי' יח, וראה גם לעיל סי' רסה סוף ס"ה.
- קצג מג, א סוד"ה בא"ד דלהיזיה.
- קצד ד"ה בעורן עליו.
- קצה ולקמן שם ס"י.
- קצי לאטור ליתן תחתם כלל.

הלכות שבת רסו

רסו

גדולים שאי אפשר לשמוט הכרים מתחתיהם אסור להניחן תחתיהן מפני שמבטל כלי מהיכנו^{קטז} אלא פורקן מן החמור בנחת שלא ישברו^{קעט} ואע"פ שאי אפשר לפריקה בנחת בלא טלמול קצת מכל מקום התירו לו דבר זה מפני הפסד מרובה^{קעט} וצריך לזוהר שלא יסמוך על הבהמה כשפורק מעליה^{קפ} כמו שיתבאר בס"ה^{קפא}:

כה ואם אי אפשר לפרוק בנחת שלא ישברו יש מתירין^{קפב} להניח כרים וכסתות תחתיהם שלא גזרו על ביטול כלי מהיכנו במקום הפסד מרובה אבל אינו יכול להניחן על החמור עד למוצאי שבת מפני צער בעלי חיים^{קפג} שהוא אסור מן התורה^{קפד}:

כו וכל זה בכלים המוקצים שיש הפסד מרובה בשבירתן אבל אם היו חתוכות וזוכות רחבות שעושים מהן חלונות שאין בשבירתן אלא הפסד מועט ששרי סופן להחזק

קונטרס אחרון

שרי אלא במקום הפסד מרובה. וכן משמע בהדיא בש"ע סי' של"ח^{קפז} דכשאין הדלף ראוי אסור, ולא התנה דדוקא כשמקצה לזה לכל השבת אבל אם דעתו לנערו אחר כך שרי, אלא ודאי דזה אינו. וכן הוא כוונת המג"א סי' רס"ה^{קפז} שכתב שיש ליישב קושיות הר"ן^{קפז} שהקשה לדלף עיין ר"ן, ומה שכתב המג"א כאן^ל בתחלה מדהשמיטו הא דנכ"ל לסא כו"ל^{קכ}, זה אינו, דאף לפי דעת הר"ה לא היו להו להשמיט, עיין שם בסוף דבריו^{קכ}. ואין לומר דס"ל כתחלת דבריו^{קכ}, זה אינו דהא לא קיי"ל כר' יצחק, ומהאי טעמא^{קכ} כמ"ש הר"ף^{קכ} ורא"ש^{קכ}, וכן לפי מה שכתב הרמב"ן במלחמות^{קכ} לא היו להו להשמיט, דהיא הלכתא רבתא לשבתא עיין שם, אלא ודאי שסמכו על מה שכתבו כלים דוקא^{קכ} וכמו שכתב המג"א^{קכ}, אם כן אין הכרח דסבירא להו כר"ה, ומסתמא הרמב"ם^{קכ} קאי בשיטת הר"ף רבו"ל^{קכ}, וגם הב"י^{קכ} אין דרכו לסתום לגמרי דלא כרמב"ם^{קכ}:

קפז ראה לעיל סי' רסה ס"ג וש"ג.	קפא מעוף בה.
קצח רמב"ם פכ"א ה"י מור וש"ע שם. וראה לקמן סי' שה סכ"ח.	קפב מ"מ שם לדעת הרמב"ם. מ"א שם ר"ה כללא. וכן דעת רש"י שם ר"ה והא איכא, ושלשי הנבורים (סו, ב אות ב).
קעט מ"מ שם. מ"א ס"ק ד ר"ה כללא. וראה לקמן סי' של"ד ס"ב. סי' שה סוף סכ"ז (אם מותר לפלגל מוקצה במקום הפסד מרובה). סי' שה סע"ט (לענין טלמול קצת).	קפג ראה גמרא קב"ה, ב. מ"א סי' שה ס"ק א. וראה גם לקמן סי' שה סכ"ז ומכ"ס. ח"מ הל' עוברי דרכים וצער בעלי חיים ס"ד.

ציונים לקונטרס אחרון

קצז ס"ח. ולקמן שם ס"ט.	קכ מהא דמתירין להביא כרים וכסתות ולהניח תחתיהן.
קצח סק"ב ד"ה וגם.	קכ רה שם (סו, ב).
קצט שם (סו, ב) ד"ה ואחרים.	קכ רז פכ"ד סי' א בסופו.
ר ס"ק ד , שדעת הר"ף והרא"ש והטור דשרי לבטל כלי מהיכנו לשנה, אפילו שלא במקום הפסד מרובה.	קכ רח שמוה מוכן שאם אינם כלים (כמו הבולסא) אסור.
רא היינו חתוכות וזוכיות רחבים לחלונות שאסור להניח תחתיהם כרים וכסתות משום שאין בהם הפסד מרובה.	קכ רט סי' רכס ס"ק ד, בדעת הר"ף והרא"ש והטור ושו"ע.
רב של הר"ה שאסור להניח כרים וכסתות תחת הבולסא ע"ש מטעם טירחא חזירה כדבר שאינו כלי.	קכ רי פכ"א ה"י, שהענין דין הבולסא.
רג שבוולסא אסור מטעם דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל ע"ש מטעם טירחא חזירה כדבר שאינו כלי.	קכ ריא ראה גם לקמן סי' רעא ק"א ס"ג. וראה כללי הפוסקים והוראה כלל קצט.
רז שבוולסא אסור מטעם דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת (כר' יצחק מג, א — ולא קיי"ל כוותיה).	קכ ריב שהשמיט דין הבולסא כפי שהקשה המ"א שם. דיג ראה כללי הפוסקים והוראה כלל רעג.

הלכות שבת וסורסו

רמז

לחתיכות קמנות אסור להניח תחתיהן כרים וכסתות¹⁹⁷ אפילו הן משאות קמנים¹⁹⁸ שאפשר לשמוט הכרים מתחתיהם מכל מקום עד שיספיק לשמטם כולם בנחת שלא ישברו הכלים הרי כבר הם מבוטלים מהיכנם באותה שעה ואסור לבטל כלי מהיכנו אפילו לפי שנתק¹⁹⁹ שלא במקום הפסד²⁰⁰ וכל שכן שאסור לפרוק בנחת²⁰¹ שאי אפשר בלא טלטול קצת אלא צריך להתיר החבלים שיפלו השקים מעל הבהמה²⁰²:

בזו מי שחשכה לו בדרך ותפילין בראשו או שיושב בבית המדרש שבשדה וחשכה לו מותר לילך בהם לביתו²⁰³ אע"פ שאסור לצאת בתפילין בשבת²⁰⁴ מכל מקום משום כיוון התפילין²⁰⁵ שלא ינחן כשדה²⁰⁶ או בבית המדרש שבשדה שאינו מקום המשתמר²⁰⁷ התירו לו לילך לבוש בהן עד ביתו²⁰⁸ שיצניען שם²⁰⁹ וכשהוא מהלך בהן צריך להניח ידו עלהן²¹⁰ לכסותן מפני הרואים²¹¹ שלא יחשרהו²¹² ואם יש בית סמוך לחומה שהן משתמרין שם חולצן ומצניען שם²¹³ ולא ילך בהן עד ביתו²¹⁴ (וכבר נתבאר זה בס' לילית):

לסו דין התפלה בערב שבת וכו' סעיפים:

א נהגין שלא ליפול על פניהם אחר תפלת מנחה בערב שבת^א:

ב ונהגים להקדים תפלת ערבית יותר מבימות החול^ב ונכון הוא כדי להקדים קבלת שבת בכל מה שאפשר^ג רק שהיא מפלג המנחה ולמעלה כמו שנתבאר בס' רס"א דרס"ג^ה.

ואף המתפללין ערבית כוונתה בצאת הכוכבים כל ימות החול^ו יכול הוא להקדים בערב שבת להתפלל מפלג המנחה ולמעלה^ז כדברי רבי יהודה^ח שאומר שמפלג המנחה ואילך הוא לילה לענין תפלה^ט ואף שלפעמים בשאר ימים מתפלל מנחה בזמן שהוא והרי הן שתי קולות הסותרות זו את זו כמ"ש בס' רל"ג^י אין הוששים לזה בתפילת

<p>קפג נגמרא ורש"י קנה, ב ר"ה במלכא. מ"א סק"ד. וראה גם רמב"ם פכ"א ה"י.</p> <p>קפו ראה מ"מ וציונים.</p> <p>קפז ראה ק"א ס"ק יא, שמשמע שמשעם האיסור הוא משום שנראה כסותר הדלי לפי שעה.</p> <p>קפח מורבת, כדלעיל סי' רסח סוף ס"ז.</p> <p>קפט ראה מ"א שם.</p> <p>קצ נגמרא שם. רמב"ם שם.</p> <p>קצא כצדח מו, א. מור וש"ע סי'. ואם מוצא תפילין ברה"ר או בשרה יתבאר לקמן סי' שא סכ"א.</p> <p>קצב כדלקמן סי' שא ס"ג וש"ג.</p> <p>קצג רש"י שם ר"ה גמיה. ס"ז סק"ד. מ"א סק"ז.</p> <p>קצד מ"א שם.</p> <p>קצה רש"י שם ר"ה בבית המדרש.</p> <p>קצו ראה רש"י ומ"א ומ"א שם. וכה' לשון רבינו לעיל סי' ל ס"ד.</p> <p>קצז משמעות הגמ' שם.</p> <p>קצח גמ' שם. מור וש"ע שם.</p> <p>קצט רש"י שם. לבוש מ"י. מ"ז שם. מ"א שם.</p> <p>ר לבוש שם. וראה לעיל סי' ל ס"ד.</p> <p>רא ונגמרא שם. מור וש"ע שם.</p> <p>רב רש"י שם ר"ה לבית.</p>	<p>רג סעיף ד.</p> <p>סימן רסז</p> <p>א רמב"ם פ"ה מנהל תפלת המ"י. מור וש"ע ס"א. וראה מ"א סי' רצב ס"ק ד. לקמן סי' רכב ס"ב. לק"ש חכ"ה ע' 19. ולענין ערב ר"ה וכל לקמן סי' רצב ס"ז וש"ג.</p> <p>ב מור וש"ע ס"ב. וראה לעיל סי' ג ס"ז (בקמן שמלאו שנתנו בשבת). סי' רנו בסופו (מעט נוסף להקדים). לקמן סי' תפס ס"ב (לענין ספירת העומר). סי' תכז ס"ח (מעט נוסף להקדים תפלת ערבית בשבת שאחר יו"ט).</p> <p>ג ראה ב"ח ריש חסי' מ"מ וציונים.</p> <p>ד סעיף ה.</p> <p>ה סעיף ו.</p> <p>ו ראה ש"ת אדה"י מוס"ג.</p> <p>ז תוסי' ברבות כו, א ר"ה רב צ"ל. ורא"ש שם פ"ד ס"ז. ותלמידו רבינו יונה יש ר"ה רב צ"ל. מרב דצ"ל של שבת בע"ש בברכות כו, ב. מור וש"ע שם.</p> <p>ח משנה ברכות רפ"ד.</p> <p>ט משא"כ לשאר דברים (ראה לקמן סי' תפס סוף ס"ב).</p> <p>י סימן זה בשו"ע"ר לא הגיע לידנו, וראה ש"ע שם ס"א.</p>
---	---